

بدرورد مرد هزار صدای دوبله ایران

منوچهر اسماعیلی هنرمندی که با صدای خود به شخصیت‌های زیادی در سینمای جهان و ایران جان داده است، شلمگاه دوشنبه ۳۱ مردادماه دار فانی را وداع گفت. او هشتم فروردین ماه سال ۱۳۱۸ در کرمانشاه متولد شد و کار دوبله را از سال ۱۳۳۶ با رُل گویی در نقش‌های کوتاه آغاز کرد تا اینکه از سال ۱۳۴۲ مدیر بت دوبله بسیاری از فیلم‌های بزرگ جهان را بر عهده داشت و در طول این سال‌ها، مدیریت ارشد دوبلاژ بیش از ۲۰۰ فیلم سینمایی، تلویزیونی، سریالی و برنامه‌های رادیویی را انجام داد.

این صدای ماندگار کشورمان به صحبت کردن به جای چند شخصیت در یک فیلم با صداهای متنوع و به اصطلاح تیب گویی شهرت داشت تا جایی که «مرد هزار صدای دوبله ایران» لقب گرفته بود. اسماعیلی در فیلم «هزار داستان» زنده‌یاد علی حاتمی به جای شخصیت شعبان (محمدعلی کشاورز)، رضا تفتگی (جمشید مشایخی) و همچنین به جای صدای عزت‌الله انتظامی و جمشید لایق صحبت کرد. از جمله آثار ماندگار این استاد دوبله در مقام گوینده فیلم و سریال‌های خارجی می‌توان به «محمد رسول‌الله» در نقش آنتونی کوئین، «بابیون» در نقش استیو مک کوئین، «دروازه‌های بارئس» به جای پیر براسور، «انتقام جویان»، «پابلو دراز»، «مرد هزار چهره»، «بوز بلنگ»، «قانون»، «سمندر»، «شیوع» و... اشاره کرد. همچنین او در فیلم‌های ایرانی بسیاری نیز به جای بازیگران نقش گفته‌یافته‌ی نام‌دار را بر عهده داشته است که می‌توان در این میان از فیلم‌های «خاک»، «قیصر»، «هزار داستان»، «پهلوانان نمی‌میرند»، «دزد عروسک‌ها»، «دایی جان نابلتون»، «حسن کچل»، «ناخدا خورشید»، «امام علی (ع)»، «مادر»، «دکل»، «کارآگاه» و «بایکوت» نام برد.

در فراق مرد هزار صدای دوبله ایران جمعی از دوستان و همکاران او، از اهلی دوبله و سینما واکنش‌هایی داشتند. هومن حاج‌اللهی بازیگر و صدای پیشه‌نویس: «دوبله ایران مرد از بس که صدا ندارد، عالیجناب منوچهر اسماعیلی روح‌تان شاد. چقدر خوشحالم برای خودم که در زمان زندگی‌اش ما در این دنیا، من یکبار کنار تان نقش گفتم.»

مینو غزنوی دوبلور پیشکسوت نوشت: «خورشیدمان خله‌وش شد.»

افشین زی‌پوری دوبلور نوشت: «یادمه اون روز به شما گفتم تو این عکس بخندین، همه عکس‌تون جدیه و چه خوش اقبال بودم من که حضور بی نظیر شما رو درک کردم، بدرود مرد استثنایی، بدرود عالیجناب، بدرود...»

منوچهر والی‌زاده دوبلور نوشت: «تلفات صدای آسمانی دیگری را از دست دادیم، منوچهر اسماعیلی بزرگ‌تر از کلمه استاد بود.» علی عمرانی بازیگر و گوینده نوشت: «همین افتخار من ایس که شما شاه‌لیر من در رادیو بودید، روح‌تان شاد استاد.»

سعید شیخ‌زاده مجری و دوبلور نوشت: «صدای تاریخ هنر ایران، بزرگ مرد دوبله ایران، این خله‌و انور روح بخشیدی، بی‌شک صدایت تاریخ ایران را جلاداد، صدایت تا همیشه ماندگار و روح‌ت در آرامش.» میرطاهر مظلومی بازیگر و گوینده نوشت: «سینما با شما شنیدنی بود و سحر انگیز، فضیلت شما، کاربلدی شما و شرافت شماردایی نیست که به هر قامتی ببوشند، رنج‌دار دو دلش می‌خواهد بتدائش شوریدگیست و قتهایش جاودنگی، استاد منوچهر اسماعیلی جاودانه شد.»

ناهید امیریان دوبلور نوشت: «تکرار نشدنی ما رفت و تنهیمان گذاشت.»

روزنامه‌ساز ادا احترام به این هنرمند ارجمند بانصر ممدوح، ژرژ پطروس و معصومه آقاجانی سه بزرگ دوبله و جعفر دهقان بازیگر گفتگو داشته‌است.

ناصر ممدوح:

منوچهر اسماعیلی در اس‌هرم دوبله قرار داشت

ناصر ممدوح دوبلور، مدیر دوبلاژ و بازیگر ایرانی درباره زنده‌یاد منوچهر اسماعیلی گفت: آقای اسماعیلی شخصیتی بسیار ممتاز و از نظر کاری یک اسطوره تکرار نشدنی بودند. استاد اسماعیلی در اس‌هرم دوبله قرار داشتند زیر آکارهای بسیاری در سینمای ایران عرضه کردند و جای شخصیت‌های بزرگ بسیاری صحبت کردند، به راستی که ایشان در حوزه دوبله ما یک اسطوره فراموش نشنی بودند.

او در ادامه خاطراتی بیان کرد: در سال ۴۲ فیلمی به نام «فنی» در استودیو شهبان تهران دوبله می‌شد که در آن خانم زله کلظمی به جای لژلی کارون و آقای خسرو خوشرو شاهی به جای هورست بوخه‌ولتس صحبت می‌کردند. در این فیلم زنده‌یاد اسماعیلی به جای ۲ شخصیت موریس شوالیه و شارل بوآیه که تقریباً شخصیت‌های سن بالایی بودند، دوبله کرد. در آن زمان کسی در سینما فکر نمی‌کرد که این ۲ شخصیت را یک جوان ۲۵ ساله دوبله کرده باشد و به قدری شیرین دوبله کردند که همچنان در خاطر همه مانده‌است. این دواور لظهار

کرد. رفتن ایشان قلب همه ما را جریحه دار کرده و دل همه را به درد آورده است. ایشان شخص بسیار مهربانی بودند و به همکاران خود احترام عجیبی می‌گذاشتند. دهه ۴۰ دهه شکوفایی هنر دوبله ایران بود و فیلم‌های بزرگ و کارگردانان بزرگی حضور داشتند که بزرگانی مانند آقای اسماعیلی نیز متعلق به همان دوران هستند.

ژرژ پطروس:

مردم ایران با صدای منوچهر اسماعیلی با سینما آشنایی کردند

ژرژ پطروس هنرمند دوبلور نیز درباره همکار خود خاطر نشان کرد: «درباره آقای اسماعیلی باید ساعت‌ها صحبت کرد، او کسی بود که سینمای قبل و بعد از انقلاب ایران مدیون اوست. استاد اسماعیلی در کار دوبلاژ یک نلیغه بودند که دوبلاژ را از یک کار ساده ابتدایی خام تبدیل به یک هنر والا و ارزنده کردند. البته که کنار ایشان کسان دیگری نیز بودند و ما در دهه چهل یک گروه استثنایی از گویندگان و مدیران دوبلاژ داشتیم که آدم‌های بسیار ارزنده‌ای بودند.»

او با اشاره به اینکه مردم با دوبله اسماعیلی با سینما آشنایی کردند، تصریح کرد: آقای اسماعیلی علاقه‌مند، علق و مومن به این کار بودند و لگویی تمام و کمال برای کسانی که می‌خواهند در این حوزه فعالیت کنند، مهم‌ترین کلمه او و هنرمندان آن دوره این بود که مردم را با سینما آشنایی دادند و زبان فارسی را به بهترین شکل در کار دوبله به کار بردند. استاد اسماعیلی کاری کردند تا بازیگران خارجی که هیچ ربطی به زندگی ما ندارند، افرادی مانند خانواده ما شدند و با این شخصیت‌ها ارتباط برقرار کردیم. این هنرمند درباره خاطرات حضور در کنار استاد گفت: شخصاً از اوایل کارم در حدود ۵۰ سال پیش، از بودن در کنار ایشان و دیدن کارهایشان لذت می‌بردم و واقعا همه لحظات خاطره بودند. ما در کنار منوچهر اسماعیلی همیشه غلافگیر می‌شدیم و به محض اینکه شروع می‌کردند به تمرین و بخشی را ضبط می‌کردند از قدرت بیان ایشان شگفت‌زده می‌شدیم.

او اضافه کرد: استاد اسماعیلی هنر دوبلاژ را به بالاترین سطح ممکن رساندند و مهم‌ترین کارشان رونق دادن به سینمای ایران بود و باعث شدند سینمای ما زبان درست و قابل قبولی پیدا کند.

پطروس در پایان با اشاره به لقب «مرد هزار صدای دوبله ایران» تشریح کرد: منوچهر اسماعیلی به عنوان یک بازیگر - گوینده کار می‌کرد و قابلیت حیرت‌آوری در دوبله چند شخصیت متعدد داشت به طوری که گاهی مخاطبان باور نمی‌کردند که این نقش‌های گوناگون را یک نفر دوبله کرده باشد.

جعفر دهقان:

دوبله‌های استاد اسماعیلی میراث ایشان است

جعفر دهقان بازیگر سینما، تلویزیون و تئاتر که در چند کار، استاد اسماعیلی جای اوصحبت کرده‌است نیز درباره تأثیر زنده‌یاد منوچهر اسماعیلی در سینما گفت: باید این را در نظر داشت که تا مدت‌ها صدا سر صحنه نبود و این امکان وجود نداشت که از صدای خود بازیگران استفاده شود و این دواورهای ما بودند که به این شخصیت‌ها جان می‌بخشیدند و آن‌ها را برای تماشاگر قابل باور می‌کردند، افرادی

مانند استاد اسماعیلی هیچ وقت فراموش نمی‌شوند، زحمت‌هایی که برای سینما و حرفه خود کشیدند قطعاً ماندگار خواهد بود و فراموش نخواهد شد. او ادامه داد: زمانی که سینمای ماسینمای صداسر صحنه نبود، اکثر زحمات بازیگران ما بر دوش دواورهای دقیق و کارکشته‌ای چون جناب اسماعیلی بود. شما فکرش را نکنید اگر یک بازیگر با تمام وجود بازی می‌کرد و حس و حال و همه چیزش درست بود اما یک گوینده لحن، حس و حال و دیالوگ‌ها را درست ادا نمی‌کرد، تمام زحمات بازیگر هم از بین می‌رفت. درست است که الان آقای اسماعیلی در بین ما نیستند اما مطمئن بشوید که ایشان چیزی از خود در سینمای ما به یادگار گذاشته‌اند که هیچ وقت فراموش نمی‌شوند و نسل‌های آینده نیز این را خواهند فهمید و از آن بهره خواهند برد.

بازیگر سریال «هردان آنجلس» درباره میراث به جامانده منوچهر اسماعیلی بیان کرد: این صداهای ماندگار که استاد اسماعیلی از خود به جای گذاشته‌اند، میراث ایشان است. چه چیزی بهتر از این که شما هر موقع بخواهید به دوران قبل برگردید و آثار را مرور کنید قطعاً خاطرات و میراث این بزرگان زنده خواهد شد.

او درباره کارهای خاطره‌انگیز و شاخص زنده‌یاد اسماعیلی برای خود اظهار کرد: جناب منوچهر اسماعیلی تقریباً ۵ یا ۶ نقش من را دوبله کردند و زحماتی را که برای من کشیدند هیچ وقت فراموش نخواهم کرد. ایشان هر نقشی را نمی‌پذیرفتند و اگر از نقش خوششان نمی‌آمد، امکان نداشت به جای آن صحبت کنند. برای خود من به عنوان یک بازیگر و کسی که تازه وارد این عرصه شده بودم، زحمات بسیاری کشیدند. این بازیگر افزود: سریال «هردان آنجلس» فیلم «حمله به آج ۳»، سریال «هریم مقدس» و در واقع اکثر کارهایی که به عنوان بازیگر تازه در حال رشد بودم، زحمت دوبله‌اش بر عهده زنده‌یاد اسماعیلی بود. «هردان آنجلس» اولین سریالی بود که با آن وارد تلویزیون شدم و با فیلم «هراس» اولین فیلمی بود که به عنوان نقش اول حضور داشتم و این‌ها با هنرمندی منوچهر اسماعیلی دیده و شنیده شدند. جعفر دهقان در پایان گفت: استاد منوچهر اسماعیلی با صدا، لحن و گویندگی مخصوص خود بازیگران زیادی تحویل جامعه دادند که یکی از آنها خود من هستم.

معصومه آقاجانی:

منوچهر اسماعیلی یادآور آرش کمانگیر است

معصومه آقاجانی بازیگر و دوبلور نیز درباره زنده‌یاد منوچهر اسماعیلی گفت: در طی سی و چند سال گذشته هر زمانی که اسم عالیجناب منوچهر اسماعیلی را شنیده‌ام، یاد آرش کمانگیر افتادم. استاد اسماعیلی همانند آرش تیری پرتاب کردند که از مرزهای بسیاری عبور کرده‌است. ایشان کاری را که در بطن آن هنر نیست و